

Okrugli stol „Krivotvorine i piratstvo - izazovi digitalnog doba“ Nacionalna kampanja „Stop krivotvorinama i piratstvu na Internetu“

Priopćenje za medije

Izjave sudionika okruglog stola održanog 14. prosinca 2016.

U okviru Nacionalna kampanja o rizicima kupovine krivotvorenih i piratskih proizvoda putem Interneta „Ne kupujte mačka u vreći!“ u organizaciji nadležnih tijela državne uprave i organizacija koje sudjeluju u mehanizmu koordinacije za provedbu prava intelektualnog vlasništva, **14. prosinca 2016. u prostorijama Kuće Europe u Zagrebu održan je okrugli stol „Krivotvorine i piratstvo - izazovi digitalnog doba.**

Tijekom predstavljanje studije o ilegalnom preuzimanju glazbenih sadržaja s Interneta, **Anita Glavaš, iz Udruge za zaštitu, prikupljanje i raspodjelu naknada fonogramskih prava – ZAPRAF** istaknula je da *„prema podacima koje donosi međunarodna agencija MUSO koja prati sve vrste online piratstva u svijetu Hrvatska je 57. zemlja u svijetu s 26,57 posjeta piratskim stranicama po Internet korisniku u godini dana. Najpopularniji načini pristupanja ilegalnim glazbenim sadržajima u Hrvatskoj su javni torrenti koje koristi više od 59,70% korisnika, slijede YouTube rippers, streaming, web download i privatni torrenti.“*

Gđa. **Ana Rački Marinković zamjenica ravnateljice Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo** predstavila je rezultate studija EUIPO-a i OECD-a koje pokazuju da su razmjeri trgovine krivotvorenim i piratskom robom u 2013. godini dosegli 2,5% ukupne svjetske trgovine odnosno 338 milijarde EUR pri čemu sve više raste udio malih pošiljka kao posljedica porasta kupnje krivotvorene i piratske robe putem Interneta. Do sada je kroz studije EUIPO-a praćen ekonomski učinak krivotvorenja i piratstva u 9 industrijskih sektora kojima se pokazuje da se na tržištu EU svake godine izgubi više od 48 milijardi EUR odnosno 7,4% ukupnih prihoda od prodaje u tih devet sektora, kao i dodatnih 35 milijardi EUR zbog neizravnih gubitaka u povezanim sektorima. Time se izravno gubi gotovo 500 000 radnih mjesta, te dodatno 290 000 radnih mjesta u povezanim područjima gospodarstva EU-a. Gubitak proračuna u vidu izgubljenog poreza na dobit, PDV-a i trošarina iznosi 14,3 milijarde EUR. **Procjenjuje se da se u Republici Hrvatskoj kao posljedica krivotvorenja izravno gubi 261 milijun EUR odnosno 8,9% prodaje u tim sektorima što čini više od 4 200 radnih mjesta.** *"Potrošači često percipiraju kupnju krivotvorina kao isplativu i pametnu kupnju, nesvjesni rizika povezanih sa kupnjom takvih proizvoda te širih ekonomskih posljedica krivotvorenja zbog čega treba jačati razinu svijesti potrošača i pokušati*

utjecati na njihove odluke o kupnji kako bi se smanjila potražnja za krivotvorenom i piratskom robom“, zaključila je gđa Rački Marinković.

Da je percepcija potrošača o isplativoj kupnji putem interneta često netočna pokazuju i podaci prema kojima je **Carinska uprava u ekspresnom kurirskom i poštanskom prometu od 1. siječnja do 30. studenoga 2016. godini zaustavila 2.168 pošiljki** radi sumnje na krivotvorinu od kojih je samo jedan proizvod bio originalan. U istom periodu Carinska uprava je izdala 10 prekršajnih naloga, a vezano za prava intelektualnog vlasništva za prodaju krivotvorina putem interneta, **oduzeta su 154 krivotvorena proizvoda: sportska obuća, parfemi, torbe, satovi, tekstilni proizvodi, igračke i auto dijelovi.**

Gđa. **Ines Živčić iz Carinska uprava Republike Hrvatske** istakla je da *„pored udobnosti koju pruža kupnja putem interneta ona predstavlja rizičnu kupnju jer je kupac distanciran od robe, prodavača i „prodavaonice“, pa je izgled web stranice ili oglasa najčešće sve na što se kupci oslanjaju prilikom kupnje. Istakla je da malo kupaca koji se odlučuju na kupnju putem interneta, toj kupnji pristupa odgovorno jer ne provjere tko je registrirao određenu web domenu, odnosno tko doista stoji iza nekog oglasa. Ako se radi o web servisima koji organiziraju prodaju oglašivačima (npr. Njuškalo, eBay, Alibaba...) tada je rizik od kupnje krivotvorine puno veći jer je teško doći do stvarnog identiteta prodavača pa ne znamo prodaje li netko tu robu jer je kupio u trgovini originalni proizvod koji mu je, na primjer, premalen ili se radi o organiziranoj prodaji krivotvorina. Prodaja robe putem Facebook profila spada u najrizičniju kategoriju internet prodaje jer je mogućnost utvrđivanja stvarnog prodavača, kao i organizatora prodaje krivotvorina, gotovo nemoguća.“*

Gđa. **Ivana Jurin Puhalo, zamjenica predsjednika Udruge nositelja prava na žig** navele je da je od 2013. godine prodaju krivotvorenih proizvoda putem dotadašnjih distribucijskih kanala (velikim prometom kontejnerima) u velikoj mjeri zamijenila prodaja krivotvorenih proizvoda putem interneta i distribucijom putem malih pošiljki. O rastućem trendu prodaje krivotvorenih proizvoda putem interneta govori i brojka od gotovo 80000 web stranica te 7000 Facebook stranica u Hrvatskoj i regiji putem kojih se prodaje krivotvorena sportska obuća.

Gđa. **Rajka Truban Žulj iz Agencije za lijekove i medicinske proizvode (HALMED)** naglasila je da je iz sigurnosnih razloga lijekove uputno kupovati isključivo na ovlaštenim prodajnim mjestima jer se tamo nalaze provjereni i odobreni lijekovi koji su prije stavljanja na tržište prošli opsežne provjere pri HALMED-u te zadovoljiti postavljene stroge zahtjeve kakvoće, sigurnosti i djelotvornosti. Odobravanjem lijekova nadzor nad njima ne prestaje, već se oni i nakon stavljanja na tržište neprekidno prate kroz niz mehanizama. *„Mnogi od lijekova koji se prodaju putem interneta nedostatne su kakvoće, prate ih netočni podaci ili su krivotvoreni a nedavni događaji s tzv. lijekom protiv autizma pokazuje koliko opasne mogu biti informacije i proizvodi koji se u svrhu liječenja prodaju na internetu“,* naglasila je gđa Truban Žulj.

Prema istraživanju Svjetske zdravstvene organizacije procjenjuje se da je oko 50% lijekova koji se prodaju putem internetskih stranica krivotvoreno. U Europskim razvijenim zemljama najviše se krivotvore lijekovi za poboljšanje stila života (lijekovi za liječenje erektilne disfunkcije, lijekovi za liječenje pretilosti, intelektualni stimulansi, kortikosteroidi, antihistaminici i sl.), dok u zemljama u razvoju ima najviše krivotvorina među lijekovima za liječenje po život opasnih bolesti (antibiotici, onkološki lijekovi, analgetici, kardiovaskularni lijekovi, antiviroci, antimalarici i sl.)

Danijela Marković Krstić iz Europskog potrošačkog centra Hrvatska istakla je „*kako bi božićna kupovina putem interneta bila sigurno i ugodno iskustvo, posebnu pozornost treba obratiti na ime i kontakt podatke te poštansku adresu trgovca od kojeg kupujete. S obzirom na to da su vam dužni pružiti te informacije, nikada se ne oslanjajte isključivo na e-mail adresu ili poštanski broj, jer ako niste zadovoljni dostavljenim proizvodom, trebat će vam točan kontakt trgovca. Također, uvijek pročitajte sitna slova kako bi znali na što ste pristali te obratite pozornost i upoznajte se s uvjetima otkazivanja i povratka robe.* „

Kako bi olakšali potrošačima da donesu odluku o kupovini putem interneta Europski potrošački centar izradio je „Mali savjetnik za potrošače na internetu“ dostupan na <http://ecc-croatia.hr/> u kojem je navedeno nekoliko bitnih savjeta koji mogu pomoći pri odluci o kupovini s određenih internetskih stranica.

Okrugli stol organizirala su nadležna tijela državne uprave i organizacije koje sudjeluju u mehanizmu koordinacije za provedbu prava intelektualnog vlasništva odnosno Državni zavod za intelektualno vlasništvo, Carinska uprava Ministarstva financija, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta – Europski potrošački centar Hrvatska, HALMED kao i udruge nositelja prava intelektualnog vlasništva HDS ZAMP, BOA, APAW, ZAPRAF, HUZIP, te druge institucije i organizacije uključene u nacionalnu koordinaciju provedbe prava intelektualnog vlasništva.

Primarni cilj Okruglog stola „Krivotvorine i piratstvo - izazovi digitalnog doba“ jest putem recentnih informacija i predstavljanjem slučajeva iz prakse podići razinu svijesti građana o piratskim i krivotvorenim proizvodima koji se na internetu prodaju kao originalni proizvodi, upoznati ih sa svim pravnim, financijskim i zdravstvenim rizicima i mogućim štetnim posljedicama takve kupovine te ih informirati kako se zaštititi od kupovine takvih proizvoda.

Nadalje, važnost ovog događanja je i u razmjeni informacija i iskustava o navedenoj problematici među stručnom javnosti u cilju daljnjeg razvoja sustava provedbe prava intelektualnog vlasništva.